

Journal of Social Sciences

Volume 39 | Issue 2

Article 1

2008-01-01

บทบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss>

Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

บรรณาธิการ (2008) "บทบรรณาธิการ," *Journal of Social Sciences*: Vol. 39: Iss. 2, Article 1.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss/vol39/iss2/1>

This Editorial is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Social Sciences by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

จากบรรณาธิการ

เหตุที่ วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ 39 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-มิถุนายน 2551) คลอดออกมาหลัง วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2552) เป็นเพราะความขัดข้องทางเทคนิคบางประการเกี่ยวกับการออกหนังสือรับรองบทความที่เสนอเข้ามาให้พิจารณาตีพิมพ์ในวารสารเพื่อผู้เขียนจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจะสามารถจบหลักสูตรของตนได้ตามกฎข้อบังคับของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรวมทั้งระเบียบข้อบังคับของทุนที่ได้รับด้วย ที่กำหนดไว้ว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจะสำเร็จหลักสูตรปริญญาโทหรือปริญญาเอกได้จะต้องมีบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่ได้รับการยอมรับในวงการวิชาการ นิสิตปริญญาเอกจะต้องตีพิมพ์บทความเป็นภาษาอังกฤษ และภาษาไทยสำหรับนิสิตปริญญาโท ส่วนโครงการปริญญาโทที่เป็นนานาชาติ ก็แน่นอนว่าจะต้องตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษอยู่แล้ว ดังนั้น เพื่อให้นิสิตมีคุณสมบัติครบตามกฎข้อบังคับ วารสารสังคมศาสตร์ของคณะรัฐศาสตร์จึงจำเป็นต้องรับภาระในการช่วยตีพิมพ์บทความต่างๆ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาของคณะ

อย่างไรก็ตาม บทความทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยที่ตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์ย่อมมีคุณภาพเพียงพอที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการแก่ผู้สนใจ ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ นิสิตนักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป เพราะบทความเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ที่ผ่านการตรวจสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

สองบทความแรกคือบทความที่ปรับปรุงจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกในสาขาปรัชญาการเมือง บทความแรกว่าด้วย “ขันติธรรม” หรือ “Toleration” ซึ่งมาจากวิทยานิพนธ์ที่ผ่านด้วยเกณฑ์ “ดีมาก” เรื่อง “ขันติธรรมและเสรีภาพทางศาสนา ตามแนวคิดของจอห์น ล็อก : ศึกษา รัฐไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2475- 2540” โดยผู้เขียนคือ พ.ต.ท. ดร.ปริดา สดาวร

ผู้คนส่วนใหญ่ยามคิดถึงจอห์น ล็อก นักปรัชญาการเมืองชาวอังกฤษ ในศตวรรษที่สิบเจ็ด ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นต้นฉบับของเสรีนิยม มักจะคิดถึงแต่เรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค แต่ไม่ค่อยได้สัมผัสแนวความคิดเรื่อง “ขันติธรรม” ของเขา คนเรากล้าสักแต่อ้างสิทธิเสรีภาพอันเสมอภาค โดยไม่มีคติเรื่อง “ขันติธรรม” หรือ “ความอดทนอดกลั้น” ก็คงไม่พ้นสภาพปัญหาการเมืองไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 จนถึงขณะนี้ แม้แต่การกล่าวอ้างใช้สิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกัน แต่ไม่มีความอดทนที่จะรับฟังหรืออดทนต่อความเห็นที่แตกต่างกัน แม้จะต่างกันอย่างสุดโต่งก็ตามที่ งานวิจัยระดับปริญญาเอกของ ดร.ปริดา สดาวร ถือเป็น การต่อยอดจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโทในปี พ.ศ. 2539 ของเขาที่ศึกษาเรื่อง “การสอบสวนคดีอาญา : ผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน / Crime investigation : impact on civil rights and freedom” โดยใช้แนวความคิดเรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของจอห์น ล็อกในการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากกระบวนการสอบสวนคดีอาญาของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากความถนัดและคุ้นเคยกับปรัชญาการเมืองของจอห์น ล็อก ดร.ปริดา จึงศึกษาแนวความคิดเรื่อง “ขันติธรรม” ของจอห์น ล็อก ในระดับปริญญาเอก และนำแนวความคิดดังกล่าวมาปรับใช้กับกรณีของประเทศไทย โดยผ่านการศึกษารัฐธรรมนูญฉบับต่างๆ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับศาสนา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสังคมไทยต้องการการพัฒนาแนวความคิดเรื่อง “ขันติธรรม” เป็นอย่างยิ่ง

วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกอีกฉบับหนึ่งที่ผ่านด้วยเกณฑ์ “ดีมาก” เช่นกัน คือ “ความรู้แห่งผู้ปกครองที่แท้ของเซโนฟอน : การศึกษาเชิงปรัชญาการเมือง” ของ ดร.ประเสริฐ พัฒนาผลไพบูรณ์ และได้รับการปรับปรุงเป็นบทความเรื่อง **“The Art of Politics as *Corpus Xenophonticum*: A Study in Political Philosophy**” วิทยานิพนธ์และบทความดังกล่าวนี้ถือเป็นข้อเขียนทางวิชาการชิ้นแรกในวงการรัฐศาสตร์ไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับศิษย์คนสำคัญอีกคนหนึ่งของโสเครตีส นอกเหนือไปจากเพลโต นั่นคือ เซโนฟอน ผู้ซึ่งเขียนบทสนทนาของโสเครตีสขึ้นมาเช่นเดียวกัน ดร.ประเสริฐมีความสนใจในปรัชญาการเมืองยุคกรีกโบราณเป็นสำคัญ และสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความคิดของเซโนฟอนจากข้อเขียนทุกชิ้นของเขา เพราะยังไม่มีนักวิชาการทางปรัชญาการเมืองของไทยสนใจศึกษาความคิดทางการเมืองของเซโนฟอนอย่างจริงจัง ดังนั้น บทความเรื่อง “ศาสตร์แห่งการเมืองของเซโนฟอน” ของ ดร.ประเสริฐจึงช่วยส่องแสงสว่างทางความรู้ให้แก่ผู้ที่ยังไม่รู้จักหรือรู้จักเซโนฟอนเพียงแต่ชื่อ ดร.ประเสริฐเป็นบัณฑิตเกียรตินิยมอันดับหนึ่งจากภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสอบเข้าเรียนในระดับปริญญาเอกได้ โดยไม่ต้องผ่านปริญญาโท

บทความภาษาอังกฤษต่อมาอีก 3 บทความเป็นบทความจากวิทยานิพนธ์ของสามมหาบัณฑิตจากโครงการปริญญาโทการพัฒนานานาชาติศึกษา (MA in International Development Studies/ MAID) โดย Marc Kalina ศึกษาให้เห็นถึง “ราคาที่ต้องจ่าย” กับการพัฒนาในแนวสมัยใหม่ กระแสหลักที่เกิดขึ้นในบริเวณตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ต้องสูญเสียป่าไม้ไปเพื่อตัดถนนในการพัฒนาประเทศ (**A Terrible Price ? : Road Construction, Deforestation, and Development in Southern Lao PDR**) ที่ในที่สุดก็ให้สงสัยว่าการพัฒนาดังกล่าวมันคุ้มกับสิ่งที่

ต้องสูญเสียไปหรือไม่

ส่วนบทความของ Aticha Wonwian ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของ “คนไร้รัฐ” หรือคนไร้สัญชาติในการได้สัญชาติไทยของชาวเขาในเชียงรายซึ่งเป็นบ้านเกิดของ Aticha เองด้วย (**Stateless People's Needs and Problems in Obtaining Thai Nationality: A Case Study of Hill Tribe People in Chian Rai, Thailand**) ในขณะที่ปัญหาเรื่อง “น้องหม่อง ทองดี” ที่เป็นตัวแทนเยาวชนไทยไปแข่งขันฟันเครื่องบินกระดาศ หรือปัญหากรณีเยาวชนที่เกิดหรือโตในประเทศไทยแต่ไร้สัญชาติที่ไม่สามารถศึกษาต่อในระดับมัธยมปลายหรืออุดมศึกษาเพราะไม่มีบัตรประชาชนกำลังเป็นที่สนใจกล่าวถึงในขณะนี้ ผลการศึกษาของ Aticha จึงน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

บทความสุดท้ายจาก MAID คือ **The Socio-Economic Impacts of Lao-Thai Informal Border Trade on People's Livelihood and Poverty Reduction** ของ Viengxay Thammavong นิลิตลาวซึ่งบัดนี้เป็นมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว Viengxay ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจสังคมที่เกิดขึ้นจากการค้าขายบริเวณชายแดนไทย-ลาวที่มีต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่และการลดทอนความยากจน ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งโดยเฉพาะในฐานะที่เป็นกรณีศึกษานำร่องสำหรับการพิจารณาผลกระทบต่อวิถีชีวิตและสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของพี่น้องประชาชนไทยและกัมพูชาบริเวณเขาพระวิหารขณะนี้

บทความภาษาอังกฤษชิ้นสุดท้ายในวารสารสังคมศาสตร์ฉบับนี้คือบทความในทางทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศของ Thitarat Sriwattanapong เรื่อง **The European Union as Kantian Neoliberalism** Thitarat จบรัฐศาสตรบัณฑิต ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และขณะนี้ เป็น

มหาดบัณฑิต ยุโรปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คนที่ศึกษาทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศมาบ้าง ย่อมเข้าใจว่า เอ็มมานูเอล ค้านท์ นักปรัชญาชาวเยอรมันในศตวรรษที่สิบแปดเป็นนักคิดที่เขียนปรัชญาหรือทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศที่เป็นตัวเป็นตนชัดเจนคนแรกของโลกวิชาการตะวันตก โดยเฉพาะข้อเขียนที่ชื่อว่า Perpetual Peace ของเขาที่ถือว่าเป็นงานคลาสสิกทางทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศเลยทีเดียว อีกทั้ง ผู้คนในแวดวงวิชาการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็ยอมรับว่า แนวความคิดของค้านท์ที่ปรากฏใน Perpetual Peace นั้นมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญที่มุ่งทำหน้าที่รักษาสันติภาพของโลก ไม่ว่าจะเป็นสันนิบาตนานาชาติและองค์การสหประชาชาติ และแน่นอนรวมทั้ง การเกิดการบูรณาการของประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรปเข้าด้วยกันภายใต้ความเป็นสหภาพยุโรป (European Union) แม้ว่าค้านท์จะเป็นที่รู้จักกันในฐานะที่เป็น “Idealist” แต่กระนั้น เขาก็ยังมีภาคของ “Realist” ด้วย สิ่งต่างๆ ที่กล่าวมานี้ ท่านผู้อ่านสามารถศึกษาในรายละเอียดได้จากบทความของ Thitarat Sriwattanapong

จากบทความภาษาอังกฤษและเรื่องเกี่ยวกับเมืองนอกเมืองนา คราวนี้ ก็หันกลับมาดูเรื่องราวที่ศึกษาเกี่ยวกับการเมืองการปกครองแบบ “บ้านๆ” ของ มหาดบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์กันบ้าง บทความทางการเมืองการปกครองไทยนี้ทั้งสิ้น 3 บทความ ได้แก่

การเมืองในกระบวนการยกฐานะขององค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดนครปฐม ของ อีรเดช ลีริอาไพรัตน์

กองทัพสมัยใหม่ของไทย: การประดิษฐ์พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณทางทหาร ของ จรูญ จำปาทอง และ

การเมืองน้ำท่วมปาก: วาทกรรม “ชาวบ้าน” กับการจำกัดตนเองในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของ จารุวรรณ แก้วมะโน

ประชาธิปไตยเริ่มต้นที่ระดับรากหญ้า และการเมืองท้องถิ่นคือระดับดังกล่าว ซึ่งเป็นฐานสำคัญของประชาธิปไตยในระดับชาติ การเมืองการปกครองท้องถิ่นของไทยจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจยิ่งนัก และยังเป็นเรื่องที่ต้องศึกษากันอีกมากมาย¹ นอกจากองค์การการเมืองการปกครองท้องถิ่นของไทยจะยังอยู่ในระยะเริ่มต้นที่มีปัญหาและกตีกาต้องปรับปรุงแก้ไขกันอีกมากแล้วยิ่งกว่านั้น ในอนาคตอันใกล้ การพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมและการขยายตัวของประชากรทำให้หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีการยกฐานะขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลเป็นจำนวนมาก ดังนั้น การศึกษาวิจัยองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มลัม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐมเรื่อง การเมืองในกระบวนการยกฐานะขององค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาล ของ วีระเดช สิริอำไพรัตน์ มหาบัณฑิตรัฐศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ย่อมจะเป็นภาพต่อ (jigsaw) ตัวหนึ่งในการทำความเข้าใจพัฒนาการของการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทยในภาพรวม

¹ งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่ตีพิมพ์เล่มล่าสุดคือ แปรถิ่น เปลี่ยนฐานะ: สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย ของ รศ.ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ โดยได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก ทุนปรีดี พนมยงค์ ธนาคารแห่งประเทศไทย (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: สิงหาคม 255 2).

ถ้าใครเคยได้ยิน “อาจารย์ใจ” (รศ. ใจ อึ้งภากรณ์) พูดถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ในสังคมไทย ย่อมคุ้นเคยกับความคิดที่ว่า หลากๆ อย่างเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยนั้นมิได้มีความเก่าแก่และดำเนินสืบเนื่องมายาวนานอย่างที่คิดหรือถูกทำให้คิดเช่นนั้น แต่หลายคนก็ยังไม่เข้าใจว่า ทำไมมันถึงเป็นเช่นนั้น?

ใครที่สงสัยใคร่รู้ในประเด็นดังกล่าว ก็ควรอ่านบทความเรื่อง กองทัพสมัยใหม่ของไทย: การประดิษฐ์พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณทางทหาร ที่ปรับปรุงมาจากวิทยานิพนธ์ของ จรุง จำปาทอง รัฐศาสตรบัณฑิตและมหาบัณฑิตทางการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าวนี้ อย่างจริงจัง โดยเขาได้ศึกษาประเด็นดังกล่าวนี้มาตั้งแต่สมัยยังเป็นนิสิตรัฐศาสตรชั้นปีที่สี่ในวิชาสัมมนาปัญหาการเมืองไทยในหัวข้อ “สถาบันพระมหากษัตริย์กับการเมืองไทยสมัยใหม่” ซึ่งทำให้เราพบว่า พระราชพิธี หลากๆ อย่างเป็นสิ่งที่ถูก “ประดิษฐ์สร้าง” (invention) ขึ้นมาในช่วงที่สถาบันพระมหากษัตริย์ต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงและการเผชิญหน้ากับความเป็นสมัยใหม่ (modernity) ในขณะที่พระราชพิธีโบราณบางอย่างก็มีการปรับปรุงให้เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ความเป็นสมัยใหม่ และการประดิษฐ์สร้างและการปรับปรุงดังกล่าวนี้มิได้เกิดขึ้นเฉพาะสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย แต่เกิดขึ้นในที่อื่นๆ ด้วย โดยจรุงใช้ตำราเรื่อง *“The Invention of Tradition”* (1983) ที่ศาสตราจารย์นักประวัติศาสตร์ มาร์กฮิสต์ระดับบรมครูของอังกฤษชื่อ Eric John Ernest Hobsbawm เป็นบรรณาธิการร่วมกับ Terence Ranger ยิ่งในความขัดแย้งทางการเมืองขณะนี้ ขอบอ้างถึงพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาและพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนกันมาก เราจึงควรต้องอ่านบทความชิ้นนี้ของจรุง

มหาดบัณฑิตที่จบรัฐศาสตรบัณฑิตจากภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ อีกท่านหนึ่งคือ จารูวรรณ แก้วมะโน ผู้เขียนบทความเรื่องการเมืองน้ำท่วมปาก: วาทกรรม “ชาวบ้าน” กับการจำกัดตนเองในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่ดัดแปลงมาจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทของเธอ เรื่อง วาทกรรม ‘ชาวบ้าน’: กับการจำกัดตนเองในการมีส่วนร่วมทางการเมือง งานวิจัยของเธอนั้นเริ่มต้นอย่างน่าสนใจยิ่ง นั่นคือ เธอเริ่มต้นโดยการตั้งคำถามแก่ผู้อ่านว่า “คุณเคยรู้สึก ‘น้อยใจ’ ‘ไม่ชอบ’ หรือ ‘ไม่พอใจ’ บ้างไหม เมื่อรู้ๆ ก็มีคนมาเรียกคุณว่า ‘ชาวบ้าน’ ไม่ว่าจะออกมาจากปากของใครคนอื่น เพื่อนหรือเจ้าหน้าที่รัฐ หากการเรียกร่องครั้งนั้นไม่ได้เป็นการเรียก ‘เล่นๆ’ หยิกแกมหยอกหรือประสาเพื่อน ! หากความรู้สึกดังกล่าวเกิดขึ้น คุณเคยตั้งคำถามไหมว่า ทำไมคุณต้องไม่รู้สึกพอใจที่คนอื่นมาเรียกคุณว่า ‘ชาวบ้าน’!”

ตัวผมเองต้องยอมรับว่า บางครั้งผมก็รู้สึกไม่ชอบที่ใครมาบอกว่าผมเป็น ‘ชาวบ้าน’ แต่บางครั้งผมก็ยืนยันว่า ผมก็เป็น ‘ชาวบ้าน’ กับเขาด้วยเหมือนกัน แล้วตัวท่านล่ะ! ท่านคิดอย่างไร? ผมสารภาพเลยว่าตอนเริ่มอ่านต้นฉบับบทความของจารูวรรณ มันดึงดูดให้ผมต้องติดตามอ่านงานของเธอจนจบรวดเดียวเลยทีเดียว

สุดท้ายนี้ ใครที่ยังไม่รู้จักการ์ตูนยอดฮิตสำหรับผู้ใหญ่ของอเมริกัน เรื่อง Family Guy ที่พ่อบ้านตัวเอกปัญญาอ่อนหน่อยๆ แต่มีภริยาที่แสนดี ร่ำรวยก้าวหน้าคอยดูแลด้วยความรักและใจกว้าง มีลูกคนเล็กชื่อ Stewie ที่เป็นเกย์ตั้งแต่เป็นทารก แต่พูดอังกฤษด้วยสำเนียงมีการศึกษาจัด และมีความรู้ระดับปัญญาชน แต่สภาพอารมณ์ยังเด็กจัด Stewie ยังมีพี่สาวที่ปรกติและพี่ชายที่ปัญญาอ่อนอีกด้วย แถมหมาพูดภาษาคนได้อีกหนึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัว !

ใครที่ยังไม่รู้จักเขาเหล่านี้โปรดติดตาม วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2552 (เข่าว่ากันว่า ใครที่ชอบดูการ์ตูนเรื่องนี้ เข้าข่าย “บ้า” !)

ด้วยความขอบคุณ

ไชยันต์ ไชยพร

คณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย